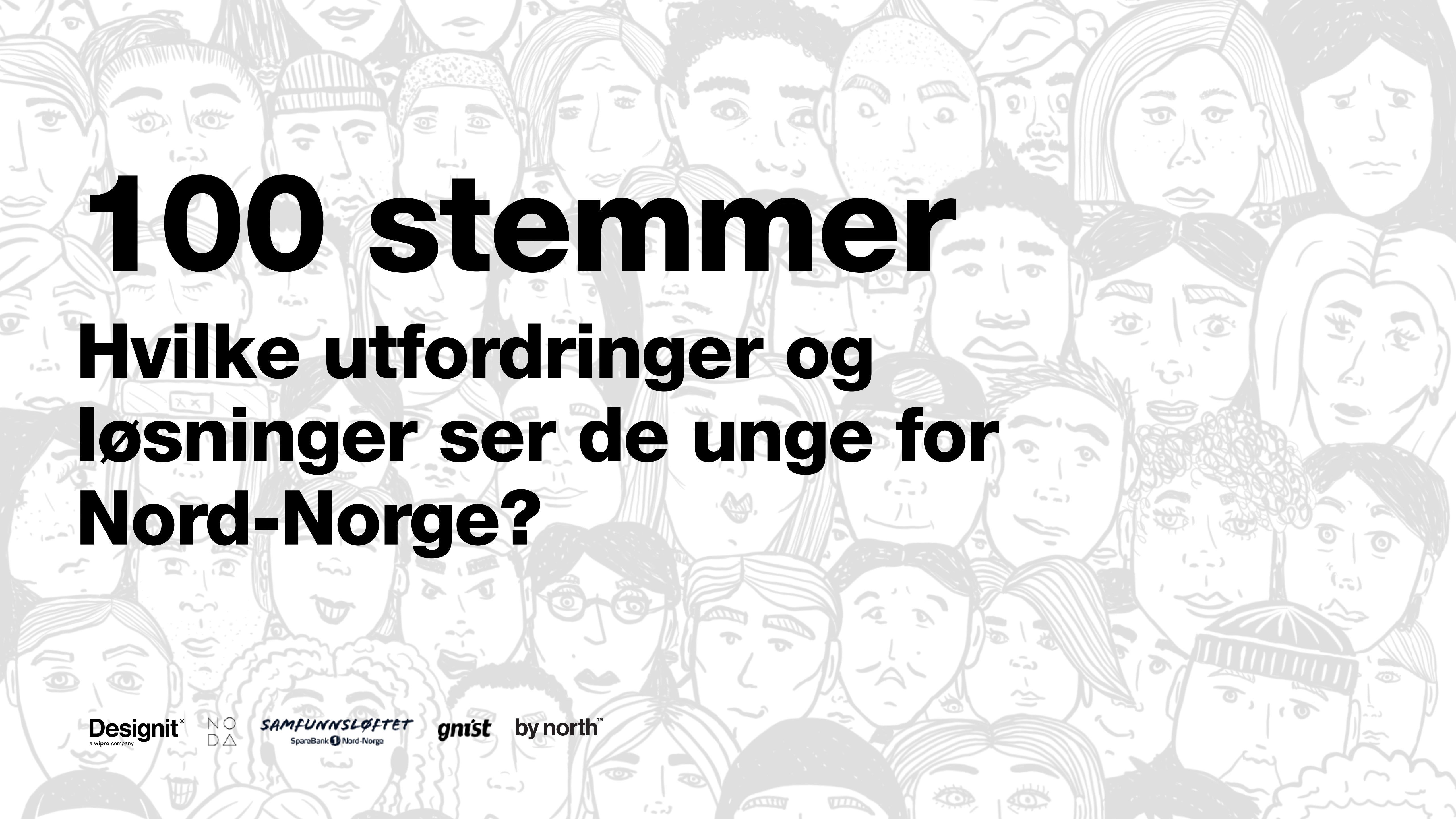

100 stemmer

**Hvilke utfordringer og
løsninger ser de unge for
Nord-Norge?**

Designit®
a wipro company

NO
D
Δ

SAMFUNNSLOFTET
SpareBank 1 Nord-Norge

gnist

by north™

Bakgrunn

Økonomien i nord går godt. Samtidig viser Konjunkturbarometeret for Nord-Norge en negativ demografisk endring. Landsdelen har som resten av Norge en stadig større andel eldre i befolkningen, men sammenlignet med resten av landet er den ventede nedgangen i de yngre aldersgruppene sterkere i Nord-Norge. En bærekraftig region har en balansert befolkningssammensetning.

Hvordan kan vi begynne å løse utfordringen?

Det var utgangspunktet når Samfunnsløftet til SpareBank1 Nord-Norge utfordret Nordnorsk Design- og arkitektursenter (NODA) til å få innsikt i hvorfor så mange unge ikke finner sin plass i regionen.

NODA engasjerte Designit som faglig ansvarlig. Sammen med NODA og to designkontor i Nord-Norge, Gnist Design og By North, utgjorde de teamet som gjennomførte innsiktsarbeidet.

100 unge voksne i alderen 18-34år fra hele landsdelen ble rekruttert for å dele hva som betyr mest for når de gjør sine valg – om livsstil, fritid, utdanning, jobb og bosted.

“Nye stemmer: En perspektivmelding fra landsdelens unge voksne” ble lansert på Agenda Nord-Norge i Narvik 2019. De 100 nye stemmene var representert i salen.

100 stemmer fra hele Nord- Norge

Disse innsiktene kommer fra 100 unge stemmer fra hele Nord-Norge. Prosjektet rekrutterte bredt både geografisk, aldersmessig og med variasjon i livssituasjon.

Hvordan har man inkludert 100 stemmer?

Disse 100 stemmene i alderen 18-34 har blitt involvert på forskjellige måter for å finne ut av hvordan vi sammen kan jobbe for å rigge Nord-Norge for fremtiden.

84 spørreundersøkelser.

I forkant av dybdeintervju og workshop ble det gjennomført en spørreundersøkelse med 13 screening spørsmål med 84 respondenter.

17 dybdeintervjuer

Det har blitt gjennomført 17 dybdeintervjuer der tema var livet i Nord-Norge, gleder og utfordringer med å bo her før og nå, hvordan de ser for seg fremtiden, og deres opplevelse av utdanning, jobb, kultur, samhold, samfunnet i nord.

Disse nøye transkribert og analysert for å finne mønster, temaer og mulighetsrom.

4 workshops

Det har også blitt gjennomført 4 workshops, på ulike steder i landsdelen, med alt mellom 10 og 30 deltakere, om utfordringer, årsaker til utfordringene, og potensielle løsninger på utfordringene man har identifisert.

Disse funnene ble samlet og analysert sammen med funnene fra intervjuene.

Om design som metodikk

Metodikken som har blitt brukt i dette prosjektet tar utgangspunkt i «Design Thinking», som kort fortalt handler om å forstå problemområdet og gjennom denne forståelsen definere tydelige mulighetsrom.

Disse mulighetsrommene kan ta mange former, noen er lavhengende frukter, andre krever større strukturelle endringer.

Design i dette prosjektet

Dette prosjektet handler i hovedsak om å forstå unges situasjon i Nord-Norge og å kunne formulere noen konkrete mulighetsrom basert på disse innsiktene.

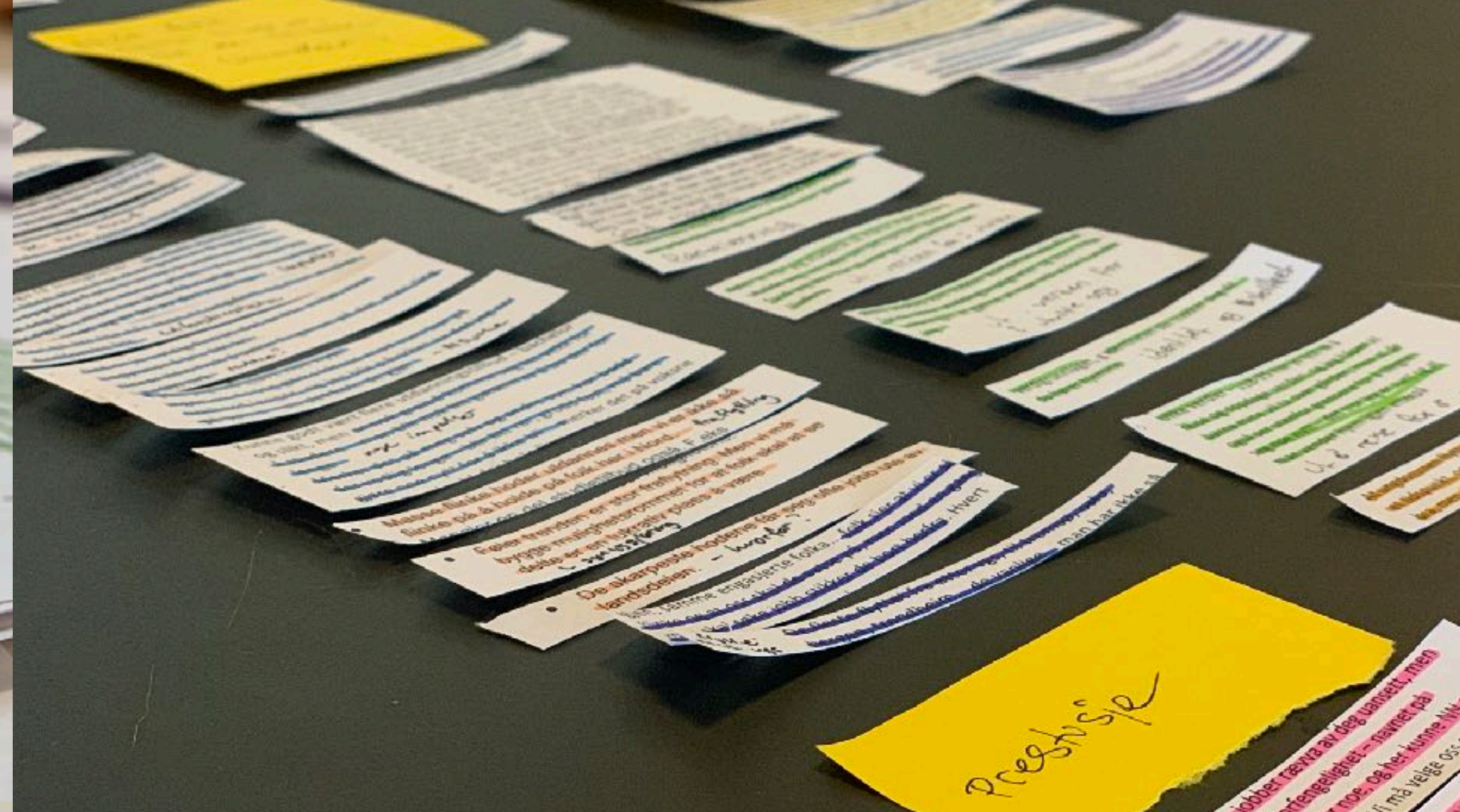
Hvordan disse mulighetsrommene tas videre er opp til deg som leser dette dokumentet.

Denne presentasjonen inneholder ikke prosjektets opplevelse av Nord-Norge eller prosjektets meninger om hvordan ting kan gjøres bedre. De opplevelsene som legges frem her er fra de unge i Nord-Norge.

Presentasjonen inneholder sitater man kan være uenige i, eller føle er feilaktive, men essensen her er det viktig å huske på at dette er opplevelsen til de unge i Nord-Norge. Så om det er faktafeil, eller feiloppfatninger, speiler dette faktiske feiloppfatninger der ute.

Alt materialet samlet gjennom intervjuer og workshops har blitt analysert av Designit, men det som presenteres her vil ikke ha noen av Designits meninger – sitatene som dras frem vil være ordrett fra intervjuene, så de er de 100 stemmene som kommer frem. Og de kommer frem ufiltrert.

Hovedkategorier

01

Vår og Nord-Norges identitet.

Nord-Norges rolle i klimadebatten.

Opplevelsen av kunnskapsflukt og mangelende satsing.

Lokalsamfunnet og verden rundt.

Lokalpolitikkenes rolle og nasjonal posisjon.

Vår og Nord-Norges
identitet.

JEG FØLER AT VI MÅ FORSVARE
EN HEL LANDSDDEL OG MOTBEVISE
DE NEGATIVE HISTORIENE OM
NORD-NORGE.

Innsikt

De unge opplever at Nord-Norge har et dårlig rykte, at de hele tiden må være i forsvarsposisjon for landsdelen

Mulighetsrom basert på innsikten:

**Fra fordommer
til felles identitet.**

**Fra dårlig kopi
til kontrast.**

Fra fordommer til felles identitet.

Vår og Nord-Norges
identitet.

Fra fordommer til felles identitet.

VI ER NEGATIVE OG HAR
DÅRLIG TRO PÅ OSS SELV.

Innsikt

Dette handler om at man i markedsføringen av regionen har endt opp med at alt er Lofoten eller reindrift.

At utenfra kommer med et bilde av at man kun driver og ser på nordlys, banner og fisker. At hver by prøver å spille på de samme tingene som til slutt ender opp som en slags parodi som forsterker de fordommene som finnes.

Fra fordommer til felles identitet.

DER SOM VI SKAL SELGE EN
HEL REGION MÅ DET VÆRE
EKTE FØLT - VI MÅ VÆRE
STOLT AV DET VI SELGER.

VI MÅ SPESIFISERE HVA VI
SKAL VÆRE OG HVA VI ER
STOLT AV - HVA NORD-NORGE
ER FOR OSS, OG SÅ FORMIDLE DET.

MAN DRAR IKKE I SAMME
RETNING SELV OM MAN ER
VELDIG FÅ. BODØ ER BODØ,
TROMSØ ER TROMSØ OG ALTA
ER ALTA. MAN ER IKKE NOK
MENNESKER TIL Å BRANDE
HVER BY, MEN VI MÅ BRANDE
HELE NORD-NORGE.

Innsikt

Mange av løsningsforslagene handler om å samle Nord-Norge under en felles paraply uten å miste særpreg. Løsningene handler om å skape lokale merkevarer som spiller på de faktiske lokale kulturene. Være stolt, være tydelig.

Fra fordommer til felles identitet.

Hvordan kan man lage en paraply som alle kommer under, der man samtidig har særpreg individuelt? Kan man gå sammen om en felles retning?

Mulighetsrommet handler om å se
hvordan både små og store særpreg
kan spille en stor i rolle i å skape
samhold og bryte opp fordommer.

Kanskje det allerede er en satsting på
noe særegent i ditt område, men det
trenger et ekstra løft? Hva kan man da
gjøre for å styrke det særpreg?

Fra dårlig kopi til kontrast.

Fra dårlig kopi til kontrast.

VI HAR EGNE MULIGHETER OG VI
KAN SPILLE PÅ SOM HAR – I FORHOLD
TIL SØR OG RESTEN AV VERDEN.
VI LIGGER TIL SLIK AT VI HAR
ANDRE TING Å BY PÅ OG FORUT-
SETNINGER FOR Å DYRKE DET.

MIDTPUNKTET I VERDENS
NORDLIGSTE BY ER EN FONTENE,
OG DET ER FORDI MAN BARE HAR
KOPIERT. MAN HAR IKKE STILT
SPØRSMÅL RUNDT DET, OG FONTENER
PASSER VEL BEDRE I SØRLIGERE
BYER HVOR MAN VIL KJØLE SEG NED.

SELV OM DET "GÅR" I
OSLO ER DET IKKE SIKKERT
DET ER OVERFØRBART TIL
RESTEN AV LANDET.

Innsikt

De unge opplever at det er mye kopiering fra andre, større byer i Norge – Oslo, Bergen, Trondheim... og at denne kopieringen ikke er bra for landsdelen, og at man heller burde spille på sine egne styrker.

Det er en felles opplevelse at man ikke helt vet hva man skal være, men samtidig en feller enighet om at man **iallfall** ikke skal være Oslo.

**Fra dårlig kopi
til kontrast.**

Hvordan kan man rendyrke det nordnorske og virkelig fra gå ut som en kontrast til Oslo?

Mulighetsrommet handler om å se seg selv i sammenheng med Oslo og spille på andre styrker enn de impulsene som kommer fra Oslo. Ikke blindt ta en idé, men alltid tenke hvordan man kan gjøre noe på «Nordnorsk» vis, men hva er det? Dette bør defineres lokalt for å beholde særpreg.

Om det er snakk om et nytt kafékonsept, forening eller et kulturarrangement finnes det måter å gi det en ny nordnorsk vri.

Nord-Norges rolle i klimadebatten.

BÆREKRAFT ER DET HIPPESTE
ORDET AKKURAT NÅ, MEN HVA
BETYR DET EGENTLIG?

JEG TROR ANSVARLIG UTVIKLING
ER ET BEDRE BEGREP - VI MÅ
TENKE OG HANDLE PÅ EN
ANSVARLIG MÅTE.

Innsikt

Vi må passe på å ikke gå oss vekk i
floskler om bærekraft.

Dette med å handle på en ansvarlig
måte handler om mer enn bare klima.
Det handler om ansvarlig turisme, om
ansvarlig lokaldemokrati og om å
bygge «ansvarlig vekst» inn i alt man
gjør.

Mulighetsrom basert på innsikten:

**Fra bærekraftig
landsdel
til klimasentrum.**

**Fra Nordens Alanya til
bærekraftig turisme.**

Fra bærekraftig landsdel til klimasentrum.

Fra bærekraftig landsdel til klimasentrum.

VI ER VILLIG TIL Å PRIORITERE
NATUREN FREMFOR FLERE
MILLIARDER I STATSKASSA - VI
HAR IKKE ALL RETT TIL Å
FORSYNE OSS.

DE SISTE ÅRENE HAR VI
SATT MENNESKET FORAN
NATUREN, MEN HER I NORD
SER VI MENNESKET SAMMEN
MED NATUREN.

VI ER BÆREKRAFTIG UTEN Å
GJØRE DET FORDI DET ER TRENDY
ELLER I TIDEN. DET ER FOR-
ANKRET I RYGGRADEN OG DET
ER SLIK VI ER OPPVOKST.

Innsikt

De unge opplever Nord-Norge som et sted hvor man er villig til å prioritere naturen fremfor milliarder i oljepenger. Dette er ett av nordlendingenes konkurransefortrinn i idéen om grønn vekst.

Men hvordan kan vi kapitalisere og bygge identitet rundt dette konkurransefortrinnet?

Fra bærekraftig landsdel til klimasentrum.

JEG BLIR RØRT AV DE LOKALE
START-UP'ENE SOM FØRSØKER Å
GJØRE NOE MED DETTE (MILJØSPM.)
- Å VISE HANDLING, FORMIDLE, GÅ
FORAN OG TA ANSVAR.

DE RESSURSENE VI HAR I FORM
AV FISKE, NATUREN OG TURISME
MÅ VI TA VARE PÅ - VI MÅ VÆRE
EN BÆREKRAFTIG LANDSDEL.

Innsikt

Den kommende generasjonen ønsker å
bruke verdigrunnlaget til å skape et
arktisk klimasentrum der man er
banebrytende på forskning, innovasjon
og bærekraft i praksis – både i Norge
og i verden.

Nord-Norge kan bli en veiviser i
klimautfordringen.

JEG HÅPER AT NORD-NORGE KAN
VÆRE ET LEDENDE OMRÅDE SOM
KAN VISE VEI - VÆRE ET BÆREKRAFTIG
OG ØKOLOGISK STED MAN KAN SE
TIL OG HENTE LØSNINGER NÅR MAN
HAR EN UTFORDRING.

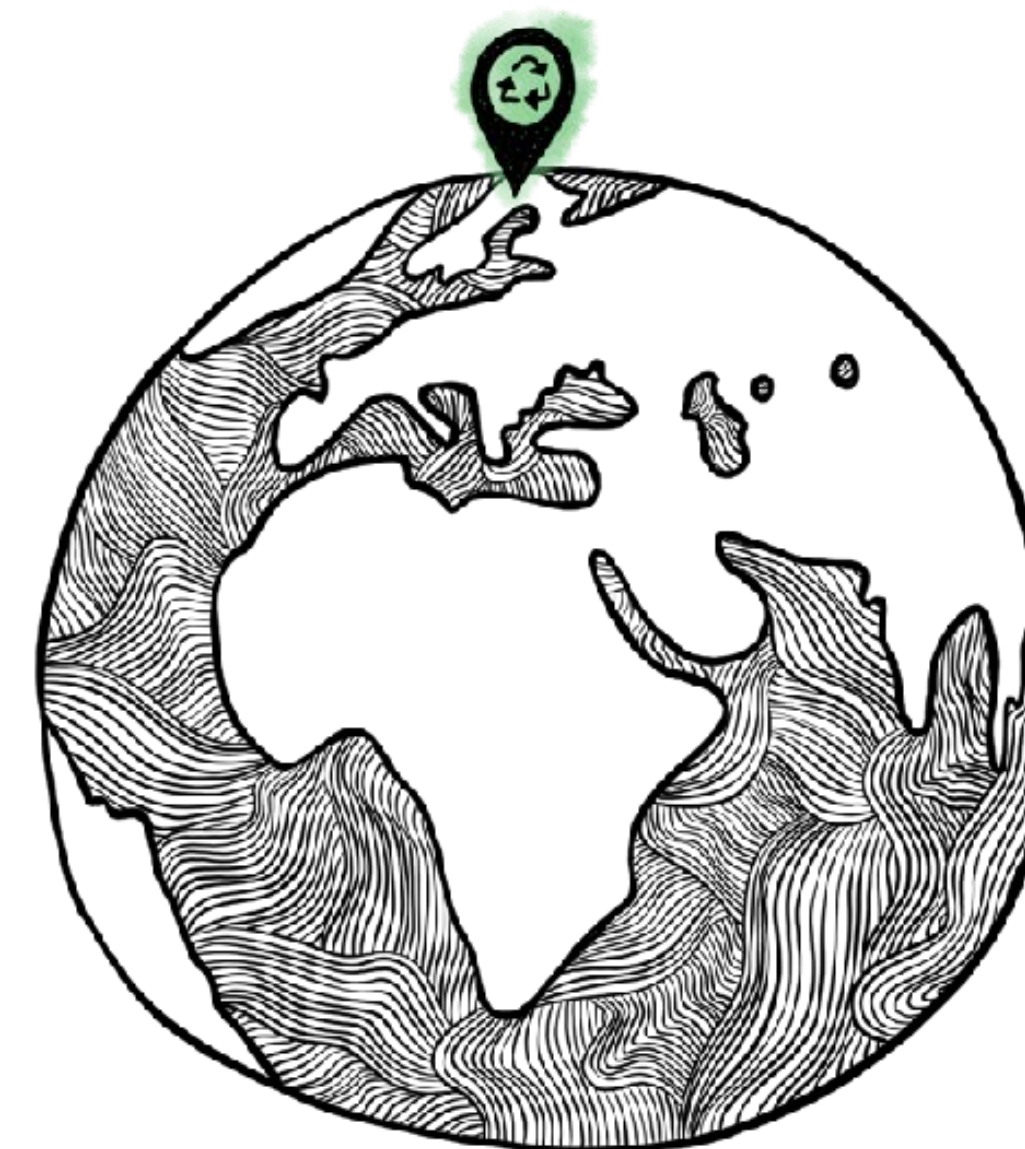
Fra bærekraftig landsdel til klimasentrum.

Hvordan kan man gjøre Nord-Norge til et klimasentrum, og hvem bør ta den fakkelen?

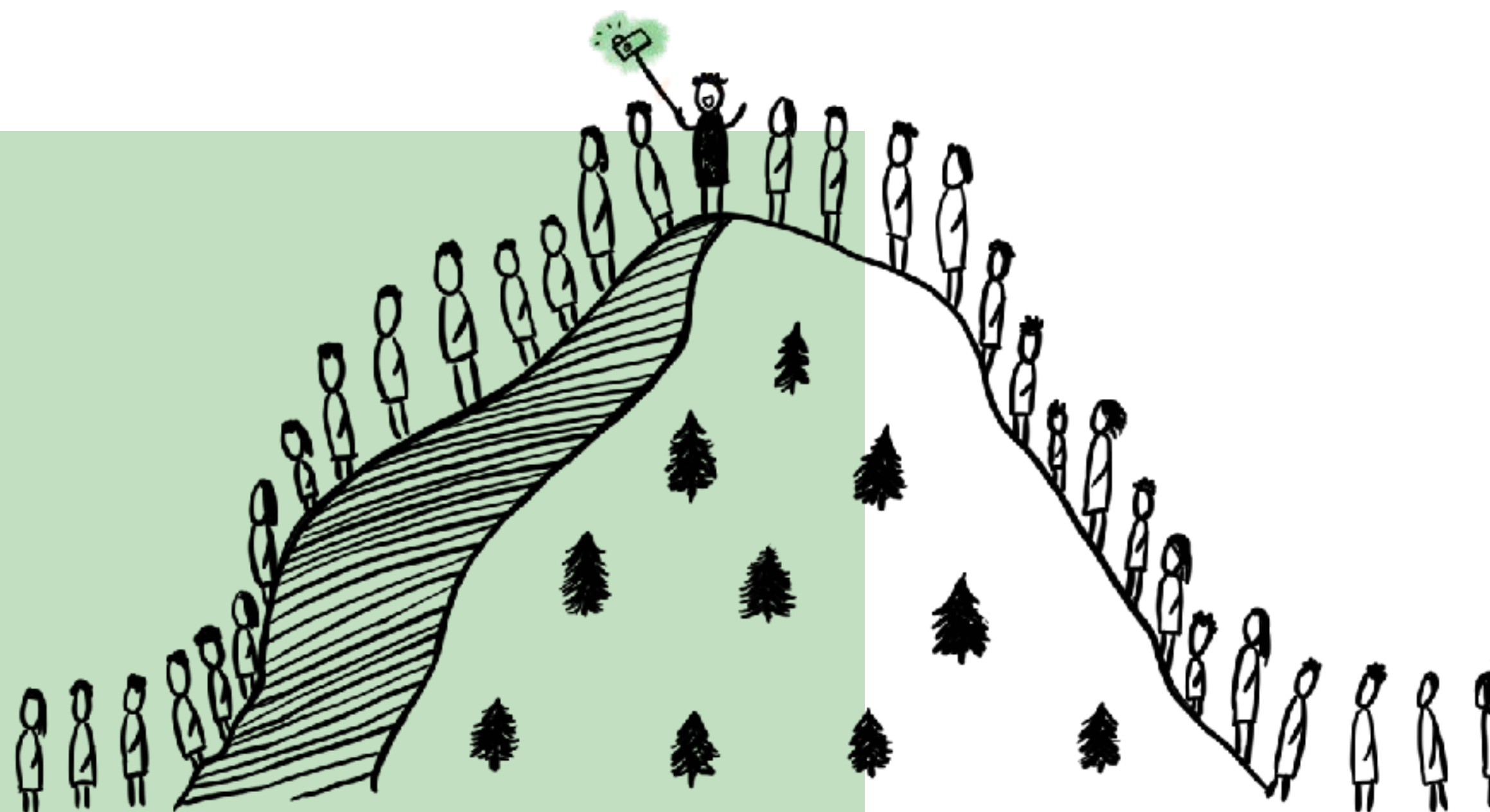
Hvordan kan din organisasjon bruke bærekraft som en ledestjerne?

Denne utfordringen handler om å posisjonere seg som et verdibasert og idealistisk sted, der nærhet til naturen og bærekraft går hånd i dag.

Unge i dag motiveres i større grad av det å ta et standpunkt og en rolle. Så hvis du vil rekruttere unge må man kunne vise til mer en god lønn og betingelser, man må bevise at man bidrar positivt i lokalmiljøet.

Fra Nordens Alanya til bærekraftig turisme.

Fra Nordens Alanya til bærekraftig turisme.

SELV OM MAN VIL HA TURISME
HIT TENKER MAN PÅ DE SOM
ER I VATIKALET, HVOR DET ER
KØ OVER ALT. MAN ER JO REDD
FOR MASSETURISME.

JEG VAR I ROMA NÅ I SOMMER, EN
VAKKER BY, MEN SELV OM DET DU
SER KAN TA PUSTEN FRA DEG ER
DET EKSTREMT MYE FORSØPLING OG
TURISTER SOM IKKE BRYR SEG OM
GATENE DE ER I.

JEG ER REDD FOR AT VI IKKE
KLARER Å TILRETTELEGGE
FOR TURISME OG BEFOLKNINGEN
OG OMRÅDENE SOM ER HER.
AT NATUREN BLIR ØDELAGT
PÅ BEKOSTNING AV VEKSTEN.

HAR SETT HVOR UTROLIG
ATTRAKTIVT DET HAR BLITT
MED TURISME I LOFOTEN,
MEN DET ER IKKE BÆREKRAFTIG
TURISME - DET ØDELEGGES JO
STEDENE, MAN TJENER PENGER,
MEN MAN ØDELEGGES SJARMEN.

Innsikt

Dette handler om bærekraftig turisme og bærekraftige lokalsamfunn. At man er redd for at omstillingen til et grønnere arbeidsliv går på bekostning av sosialt bærekraftige aktiviteter. Man er redd for at man ødelegger den stillheten og sjarmen som er så unik i Nord-Norge.

Fra Nordens Alanya til bærekraftig turisme.

MAN MÅ JO IKKE FYLLE
LOKALENE MED KJIFE RESTAURANTER
OG KJEDELIGE TURISTBARER.

BÆREKRAFT OG KLIMAUTFORDRINGEN
– HVORDAN HÅNDTERE DET
SAMMEN MED ØKENDE TURISME.

JEG VIL JO IKKE AT VI SKAL
BLI ET ARKTISK ALANYA.

Innsikt

Her ligger det en mulighet i å utvikle
særegne turistkonsepter og
nordnorske prinsipper for hvordan
fremtidens turisme bør reguleres og
gjennomføres.

Her peker man på at man er redd for
lokalsamfunn der turistene og lokale
lever i separate samfunn. At de
verdiene Nord-Norge står for,
forsviner i jakten på turister.

Fra bærekraftig landsdel til klimasentrum.

Hvordan kan utvikle tilbud som er mer integrerte som både er for lokale og turister?

Og finnes det en ledestjerne eller en måte å lage noen prinsipper for hvordan turisme på nord-norsk vis er?

Så her er det en liten nøtt å skape de
konseptene som treffer både turister og lokale.
At man kan skape gode levende steder ved
hjelp av turistene.

Man kan se på Airbnb og hvordan de beveger
seg mer mot en opplevelses-økonomi som
handler om å oppleve livet på sted gjennom
øynene til de lokale. det er noe folk er villige til
å betale for.

Og finnes det en ledestjerne eller en måte å
lage noen prinsipper for hvordan turisme på
nord-norsk vis er? Deres tilnærming er på ekte
spennende og inspirerende.

**Opplevelsen av
kunnskapsflukt og manglende
satsing.**

HVORFOR SKAL JEG VARE HER
HVIS JEG HAR HØYERE AMBISJONER?

MAN BLIR ENSOMME I
AMBISJONENE SINE.

DE SKARPESTE HODENE FÅR SEG
OFTE JOBB UTENFOR LANDSDELEN.

NÅR MAN NÅR ET VISST
PUNKT MÅ MAN FLYTTE
HERFRA, FOR DET ER PÅ EN
MÅTE ET TAK.

Innsikt

Det er en opplevelse av at man ikke kan ha en grenseløs ambisiøsitet i Nord-Norge. Dersom man vil "bli" noe må man gjerne ta utdanning eller jobbe utenfor landsdelen, som resulterer i en følelse av kunnskapsflukt ut av landsdelen.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Mulighetsrom basert på innsikten:

**Fra klassiske til
unike
studiemuligheter.**

**Fra lukket til
inviterende
arbeidsmarked.**

**Fra
satsingsvegring
til gründerregion.**

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra klassiske til unike studiemuligheter.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra klassiske til unike studiemuligheter.

TURISME EKSPLODERER JO I LANDSDELEN,
SÅ HVORFOR HAR VI IKKE EN STUDIE-
RETNING FOR TURISME? NÅ MÅ MAN
FLYTTE UT, FOR SÅ Å EVENTUELT
FLYTTE HJEM, OG DER ER FRAFALLS-
PROSENTEN VELDIG HØY.

Innsikt

Det er en opplevelse av at til tross for at visse næringer står sterkt i Nord-Norge er det ikke et tilgjengelig studietilbud rettet mot den samme næringen.

Dette resulterer i at man må flytte ut av regionen for å utdanne seg, og mange ender opp med å bygge nettverk under utdanningen og bli.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra klassiske til unike studiemuligheter.

NÆRUGSLIVET MÅ SI HVA DE
TRENGER AV KOMPETANSE I
UTDANNINGA. INA BEHØVER
DE I ARENE SOM KOMMER?

NOE SOM KOMBINERER VÅR FAUNA,
ØKOLOGI, ØKONOMI OG MARKEDSFØRING.
RENT FOKUS PÅ NORD-NORSK
KONKURRANSE-FORTRINN.

VI MÅ FINNE ET FAG OG EN
STUDIERETNING NORD-NORGE
SKAL BLI BEST PÅ.

NÅR MAN STUDERER SKAPER
MAN ALLEREDE ET LIV, SÅ VI
TRENGER FLERE STUDIERETNINGER
RUNDT OMKRING.

Innsikt

Som nevnt har folk en sterk tilknytning til lokalhistorier, og identiteten er tett knyttet til naturen.

Derfor savner man kanskje disse kryss-disiplin-kursene der man kombinerer mer fag som er unike for Nord-Norge. At man trenger noen fremtidsrettede kurs og tilbud som man er best på i verden.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra klassiske til unike studiemuligheter.

Hvordan kan vi etablere unike og næringsrettede studie-muligheter, hva er de, og hvem må involveres?

Det er ingen tvil om at det finnes en del spennende kryssdisiplinerte fag der ute. Kanskje det bare handler om å kommunisere de bedre? Kan man involvere enda bredere kanskje?

Men uansett bør dette være kontinuerlig arbeid med å se koblingene mellom identitet, næringsliv og utdanning. Hvordan kan vi etablere unike og næringsrettete studiemuligheter, hvordan ser de ut, og hvem kan skape de?

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra lukket til inviterende arbeidsmarked.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra lukket til inviterende arbeidsmarked.

JEG TROR AT JOBBEN FOR MEG KANSKE
FINNES HER, MEN DA HAR JEG I
SÅ FALL IKKE HØRT OM DEN. DET
ER NOK ENKLERE Å FÅ SEG JOBB
UTENFOR NORDLAND.

VOKSNE BEDRIFTER SOM HAR
EN ARBEIDSKULTUR FOR AT DE
ANSETTER PÅ TVERS AV
RELASJONER. MAN VET HVA
MAN HAR, MEN MAN VET IKKE
HVA MAN FÅR.

DA JEG STUDERTE I BERGEN VAR
DET ET HELT ANNET FOKUS PÅ
REKRUTTERING ENN JEG OPPLEVDE
HER. DER VAR DET SPISSE ALBUER
PÅ KARRIEREDAGEN, MENS HER ER
DET MER PASSIVT.

Innsikt

Det føles som at rekrutteringen i Nord-Norge ofte skjer gjennom nettverket. Det skjer visstnok lite uten at du kjenner noen.

Dette er situasjonen og utfordringen de unge står ovenfor, og med dette utgangspunktet ser de lysere på å søke jobb utenfor landsdelen enn i den.

DET ER OFTE FAMILIÆRE ELLER
VENNSKAPELIGE BÅND SOM GJØR
AT MAN BLIR FAVORISERT TIL EN
STILLING. INTERN REKRUTTERING
OGSÅ. MAN SER DET GODT HER
I SMÅ SAMFUNN.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra lukket til inviterende arbeidsmarked.

VI MÅ SØRGE FOR MER LOKAL
PRAKSIS OG INTERNSHIPS UNDER
UTDANNING.

DET MÅ KREVES AT ALLE LEDIGE
STILLINGER SKAL UTLYSES OFFENTLIG.

OPPRETTE KARRIEREPORTALEN
JOBBINORDNORGE.NO.

VI MÅ RETT OG SLETT
BARE BLI BEDRE PÅ
SYNELIGHET.

Innsikt

Unge ser selvfølgelig også løsninger på utfordringen. De er ærlige om at det dette i høyeste grad handler om en følelse av et lukket marked.

Det er også et element av tid her. Hvis man skal ha en følelse av et levende lokalsamfunn holder det ikke bare å få noen tilbud når man nærmer seg ferdig skolert, men man bør se at det er et levende jobbmarked gjennom hele skolegangen.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

**Fra lukket til
inviterende
arbeidsmarked.**

Hvordan kan vi åpne arbeidsmarkedet, tydeliggjøre mulighetene og øke kommunikasjonen, og hvem må starte prosessen?

Denne utfordringen er todelt. Den handler om å identifisere de stedene i unges reise til voksenlivet man kan starte den kommunikasjonen, men den handler også om hvordan man i dagens marked kan skape et engasjerende arbeidsmarked.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra satsingsvegring til gründerregion.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra satsingsvegring til gründerregion.

VI MÅ VÆRE FLINKERE PÅ Å GJØRE
TING SELV, SKAPE EGNE BEDRIFTER
OG FORTELLE VÅRE HISTORIER.

FINANSIERING FOR DE SMÅ
INVESTERINGENE LAR SEG GJERNE
ORDNE, MEN SÅ ER DET GJERNE
ET HOPP OPP TIL NESTE NIVÅ.
VI MANGLER RÅDGIVNING ELLER
INFO OM HVOR MAN SKAL FINNE
KAPITAL, SÅ DER SLITER VI LITT.

DE FLESTE BEDRIFTENE SOM ETABLERER
SEG HER ER INNENFOR DE SAMME
BRANSJENE VI ALLEREDE ER KJENT FOR.
HVORFOR?

Innsikt

De unge opplever at det ikke er rom for å satse i Nord-Norge, noe som fører til at de etablerte næringene, som fiske, står sterkt, men at de ikke er rom for å etablere noe nytt.

Noen føler at man tar ressursene og naturen rundt seg for gitt, at man har sett seg blind på de, og man ikke ser de mulighetene i de som de utenfor nord gjør. Dette resulterer i at andre gjør næring på mulighetene som er i Nord-Norge.

HVORFOR ER DET IKKE VI
SELV SOM HAR FUNNET PÅ
DETTE (ARCTIC RESORT I LOFOTEN),
MEN EN SØRING?

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra satsingsvegring til gründerregion.

DET ER EN MANGEL PÅ SATSING
- DET FINNES ENORME RESSURSER
OG SÅ MANGE ARBEIDSTAKERE,
MEN DE MÅ BLI GITT EN
PLATTFORM HVOR DET KAN SKAPES
NYE TING.

DET MÅ VÆRE FLERE STEDER HVOR
MAN KAN SAMLE FOLK OG VÆRE
KREATIVE SAMMEN. DET HAR SÅ MYE
Å SI FOR HVA VI FÅR TIL SAMMEN I
STEDET FOR Å SITTE HVER FOR OSS.

VI MÅ GJØRE DET ATTRAKTIVT FOR
GRÜNDERE Å KOMME HIT OG VÆRE
HER, OG ENKLERE Å STARTE OG
DRIVE EGEN BEDRIFT.

DET ER MANGE SOM VIL STARTE
NOE HER, MEN DET MÅ TILRETTE-
LEGGES FOR AT FOLK VIL SATSE,
OG DET BLIR DET IKKE LAGT OPP
GODT NOK FOR I DAG.

Innsikt

Det må være flere steder hvor man kan samle folk og være kreative sammen. Det har så mye å si for hva vi får til sammen i stedet for å sitte hver for oss.

Det oppleves som en mangel på satsing – det finnes enorme ressurser og så mange arbeidstakere, men de må bli gitt en plattform hvor det kan skapes nye ting.

Vi må gjøre det attraktivt for gründere å komme hit og være her, og enklere å starte og drive egen bedrift.

Opplevelsen av
kunnskapsflukt og
manglende satsing.

Fra satsingsvegring til gründerregion.

Hvordan kan vi insentivere satsingen i nord, og med nordnorsk ekspertise?

Dette mulighetsrommet handler igjen om opplevelsen av at noe ikke skjer. Det kan tenkes at mye av problemet og mulighetene ligger i at det ikke satses på nye ting. Nye næringer, kulturtilbud og initiativer. Så hvordan kan man ta dette ønsket etter en satsingsregion? Det er nok mange der ute som sitter med en følelse av at det satses allerede, kanskje det bare er kommunikasjonen av satsingene som mangler?

**Lokalsamfunnet
og verden rundt.**

DET ER IKKE DET GEOGRAFISKE
SOM ER VANSKELIG, MEN INFRA-
STRUKTUREN.

SAMFERDSELSBUDSJETTET BLIR MYE
KUTTA, SOM GJØR AT FLERE AV DISSE
STEDENE KOMMER TIL Å FORVITRE.
NÅR DET BLIR KUTTA BLIR DET
VANSKELIGERE OG VANSKELIGERE
Å BO DER, OG DET GIR RING-
VIRKNINGER TIL RESTEN AV
SAMFUNNET.

DET ER SÅ LANGT TIL
RESTEN AV VERDEN.

AVSTANDER MELLOM OSS
SOM BOR HER, JA, MEN DET
HANDLER JO OM TILKNYTNING
TIL RESTEN AV NORGE OGSÅ.

Innsikt

Man føler seg isolert, både fordi det er langt mellom stedene, men også fordi det ikke er et fungerende kollektivtilbud som binder disse store avstandene sammen.

Mulighetsrom basert på innsikten:

Fra isolasjon til fellesskap

Fra isolasjon til fellesskap

Fra isolasjon til fellesskap

DET ER IKKE MILJØ FOR SUKT PÅ SMÅ
PLASSER. DET ER VANSKELIG Å PASSE
INN MED SÆRE INTERESSER, OG
MANGE DRAR FRA NORD-NORGE TIL
BYENE OG OPPLEVER AT MAN FÅR
VÆRE SEG SELV.

DET BLE LAGT NED. VAR DET
FORDI FOLK IKKE VAR INTERESSERT
ELLER FORDI DET IKKE VAR SYNLIG?

SNAKKER VI OM VIRKELIG USENTRALE
STRØK SITTE DET FOLK PÅ ET
NES ELLER EN ODDE SOM TENKER
AT DE ER DEN ENESTE SOM
DRIVER MED DET DE LIKER INNENFOR
MILEVIS OMKRETS, MEN SÅ SITTE
DET EN ANNEN PÅ EN ANNEN ODDE
SOM OGSÅ DRIVER MED DET, MEN
DE VET IKKE OM HVERANDRE.

LIKER MAN DET "VANLIGE" SOM
HÅNDBALL OG FOTBALL, VIL MAN
FINNE SIN GJENG, MEN I DET
MAN STÅR UTENFOR DETTE
VIL MAN SLITE.

Innsikt

Følelsen av å være alene om å like det som er
annerledes er ikke unik for Nord-Norge, men med
færre mennesker spredt over større avstander vil
følelsen være tydeligere.

Liker man det vanlige som håndball for fotball vil man
finne sin gjeng, men i det man står utenfor dette vil
man slite.

Så det man ser er at man interessert i de "vanlige"
aktivitetene vil det alltid være et miljø tilgjengelig for
deg, men står man utenfor dette i Nord-Norge er det
mer utfordrende å finne likesinnede.

Fra isolasjon til fellesskap

AT ALLE FRITIDSTILBUD SKAL
VÆRE INNENFOR KOMMUNEGRENSA
– DET PERSPEKTIVET GJØR HVA
DU KAN GJØRE VELDIG SNEVERT.

Innsikt

Alt dette handler i grunn om avstander, eller følelsen av avstander. Det at hver kommune skal holde alt innenfor kommunegrensa, at det blir vanskelig å sette opp et alternativt tilbud når man ikke har så mange som er interessert i sin kommune.

Hvis man hadde en litt større horisont så kunne man samlet sammen flere på tvers av kommuner digitalt slik at det ikke føles så isolert.

Fra isolasjon til fellesskap

Hvordan kan vi knytte folk og steder tettere sammen på tvers av utfordrende geografi og manglende samferdsel?

Dette handler mye om en følelse av isolasjon. Det kan være det trengs lite for å gi en følelse av et større og mer mangfoldig tilbud for unge. Det vanskelig å finne sin gjeng som ung, og hvis man ikke helt finner sin gjeng i håndball eller fotball så kan det være vanskelig å finne likesinnede.

Kanskje det handler om å samarbeide, tettsted til tettsted om å lage mindre, men fokuserte møteplasser?

Lokalpolitikkens rolle og nasjonal posisjon.

STORTINGET KUNNE NOK TENKT
SEG Å TREKKE EN GRENSE NORD
FOR TRONDHEIM OG KALT DET
EN NASJONALPARK.

Innsikt

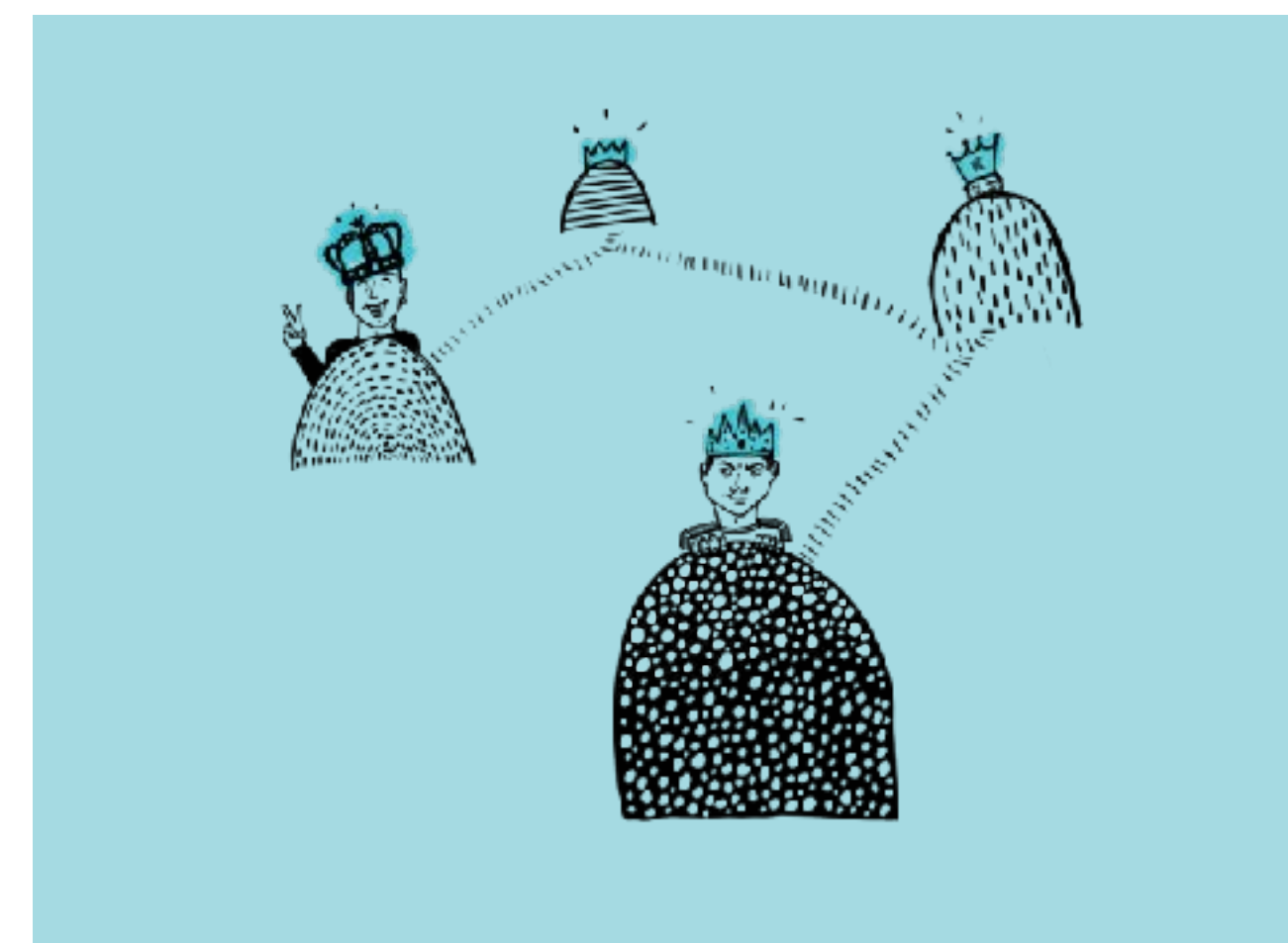
Den unge generasjonen i Nord-Norge opplever at politikken, både lokalt og nasjonal, feiler de. Man føler seg nedprioritert.

De ønsker mer langsiktig planlegging for å sikre et godt tjenestetilbud på tvers av regionen, og denne endringen må begynne hos de lokale politikerne.

Mulighetsrom basert på innsikten:

**Fra offerrolle
til skapertrang.**

**Fra Nordens Alanya til
bærekraftig turisme.**

Fra offerrolle til skapertrang.

Fra offerrolle til skapertrang

FRA DE SOM SITTE I OSLO SATSES
DET MY PÅ DET SOM LIGGER RUND
DE OG IKKE Lenger NORD. FOLK
REAGERER JO, DE BLIR LETT SINTE
OG FØLER SEG LITT GLEMT.

JEG MENER AT NØRGE STYRES
GENERELT FEIL. MAN JOBBER
I FIREÅRSSYKLUSER OG TENKER
HURTIG ENDRING FOR Å FÅ TIL
NØE INNEN SIN SYKLUS. MEN
DET BLIR JO KORTSIKTIGE
LØSNINGER SOM IKKE PASSER
INN I ET LENGRE PERSPEKTIV.

JEG TROR IKKE VI ER ANNERLEDES
FRA DE Lenger SØR, MEN VI BLIR
BEHANDLET ANNERLEDES, SÅ DA FØLER
MAN SEG ANNERLEDES. MAN BLIR
OMTALT OG BEHANDLA PÅ EN ANNEN
MÅTE ENN DE SOM BOR Lenger
SØR I LANDET.

VI ER SÅ FLINKE PÅ Å KLAGE.
VI KLAGER PÅ AT ALT ER EN
BEGRENSNING, AT DET ER
URETTFERDIG, AT DET ER SYND
PÅ OSS OG DERFOR BURDE VI
FÅ TT DITTEN OG DATTEN.

Innsikt

De unge opplever at det er en klagekultur i Nord-Norge, både berettiget og uberettiget

Det er en følelse av å bli glemt, oversett og nedprioritert i politiske og økonomiske diskusjoner. Det er dette som oppleves å møtes med klaging og å ta en offerrollen i nasjonale spørsmål.

Fra offerrolle til skapertrang

DET ER ET UTTRYKK SOM HETER
AT VI STÅR HAN AV, OG DET
MANIFESTER SEG UNDER SØKNADEN
SOM KULTURHOVEDSTAD. NÅR
SKEI GRANDE SA NEI STO VI HAN
AV - VI SAMLA OSS, KRUMMA
NAKKEN OG SA VI SKULLE GJØRE
DET LIKEVEL.

VI MÅ BLI BEDRE PÅ Å TA
INITIATIV HELLER ENN Å KLAGE
OVER AT DET IKKE SNAKKES OM
OSS NASJONALT. VI KAN JO
SYNLIGGJØRE OSS SELV OM VI
BARE TAR ANSVAR.

VI MÅ GRIPE FATT, VÆRE MER
FREMPÅ, HØYLYDT OG IKKE BARE
SITTE DER OG KLAGE GJENNOM
ET KOMMENTARFELT.

KUNNE VI PRØVD Å IKKE TA DEN
OFFERROLLEN HELE TIDA?
DEN ER ANTI-SKAPENDE. VI MÅ
SLUTTE Å SUTRE OG HELLER
BEGYNNE Å SKAPE TING SELV.

Innsikt

Ingen utfordringer uten en løsning. Unge ser at man blir lammet av å bli opphengt i det at ting ikke går som man vil. Derfor vil man heller bruke den energien på å skape ting. Man ser hvordan noen bare tar initiativet, og skaper ting med den energien og man vil ha mer av det.

Fra offerrolle til skapertrang

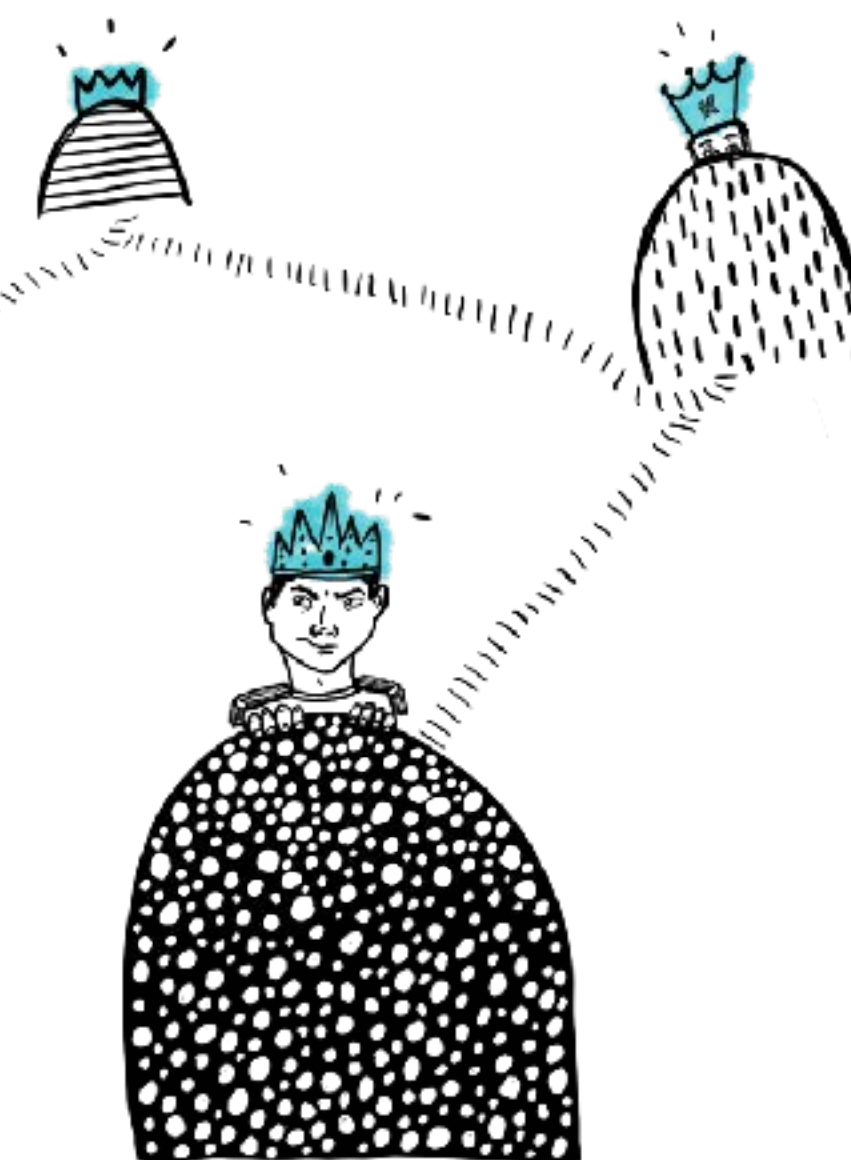
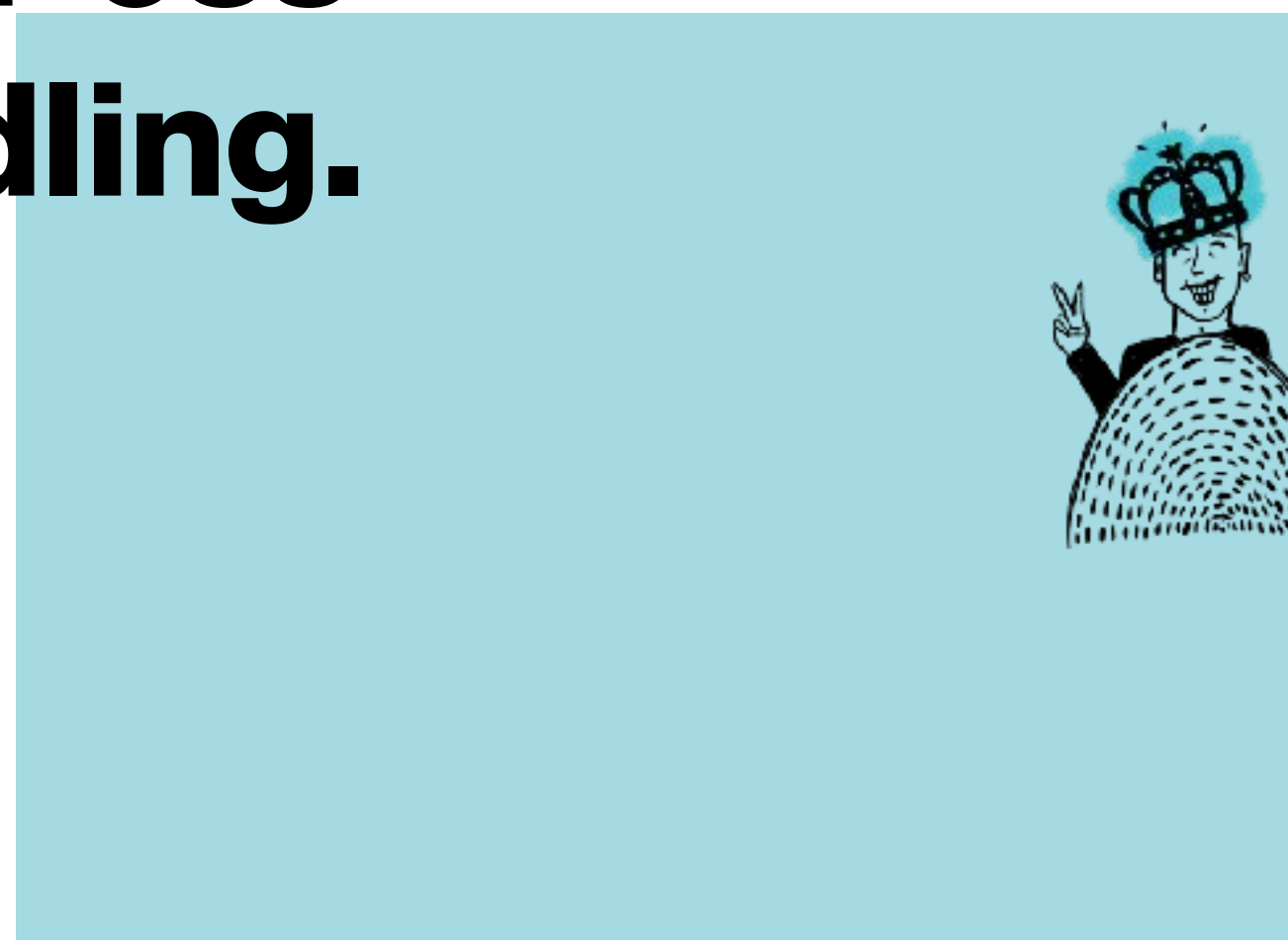
Hvordan kan vi vende energien man legger i offerrollen til skapertrang, og hvem må starte trenden?

Dette presenteres som en falsk sammenheng, at det er enten offerrolle eller skapertrang, men disse tingene lever fint sammen. Problemet handler mer om at det er en overvekt av fokus på de «kjipe» tingene og litt for lite fokus på de mulighetene man har. Man er rett og slett redd for at man i blir blind på de fine tingene, fordi de kjipe får alt fokus.

Så utfordringen handler mye om å legge mer fokus på de fine initiativene og å oppfordre til flere mindre initiativer.

Fra hver for oss til samhandling.

Fra hver for oss til samhandling

SKAL DENNE RIVALISERINGEN FORTSETTE
VIL NORD-NORGE GÅ GLIPP AV MANGE
MULIGHETER. DET ER EN NAVLE-
BESKUENDE MÅTE Å SE VERDEN
PÅ SOM SABOTERER OSS SELV.

DEN INTERNE KRANGLINGEN MELLOM
BYER, HVER HOLME OG SVING. VI ER
IKKE MER TERRITORIELLE ENN ANDRE,
MEN HER BOR VI MER SPREDT.
MO OG MOSJØEN KRANGLER, TROMS
OG FINNMARK .. ALLE KRANGLER
OM IDRETTSHALL, SYKEHUS, SKOLE.

DET ER KNIVING OG SKITKASTING
MELLOM HAMMERFEST OG ALTA.
VI HAR SYKEHUS SÅ DERFOR ER
VI DUST. TROMSØ, BODØ OG MANGE
ANDRE STEDER OPPLEVER DET SAMME.

Innsikt

Nord-Norge oppleves å ha mye rivalisering mellom nabokommuner og fylker. Kniving om de samme tjenestetilbudene og å ikke ønske hverandre vel. Dette er ikke unikt for Nord-Norge i norsk sammenheng, men uavhengig av det noe generasjonen tydelig ser og er opptatt av.

Fra hver for oss til samhandling

DET KNIVES OM HVOR TJENESTENE
SKAL PLASSERES OG MAN PRØVER
Å TA TING FRA HVERANDRE.
OM MAN STO MER SAMMEN KUNNE
MAN TENKT STØRRE OG FÅ TT
TING SØRFRA HELLER.
SAMMEN ER MAN STERKERE!

VI MÅ VÆRE RAUSERE OG UNNE
HVERANDRE GODT, OG SAMARBEIDE
SOM EN ENHET FREMFØR SOM
FLERE SMÅ.

NARVIK SER UT TIL Å VÆRE NOEN
SOM FAR DET TIL. Å SKAPE NOE
SOM ENGASJERER FOLK. DET TAR
LANGSIKTIGE GREP (MOT VM-SØKNADEN).
ALLE BURDE LÆRE AV DETTE.

Innsikt

Man drar frem de gode historiene om Narvik som går
ambisiøst ut, og Bodø som lykkes på tross av
nasjonale politikere ønske og er virkelig i vinden.

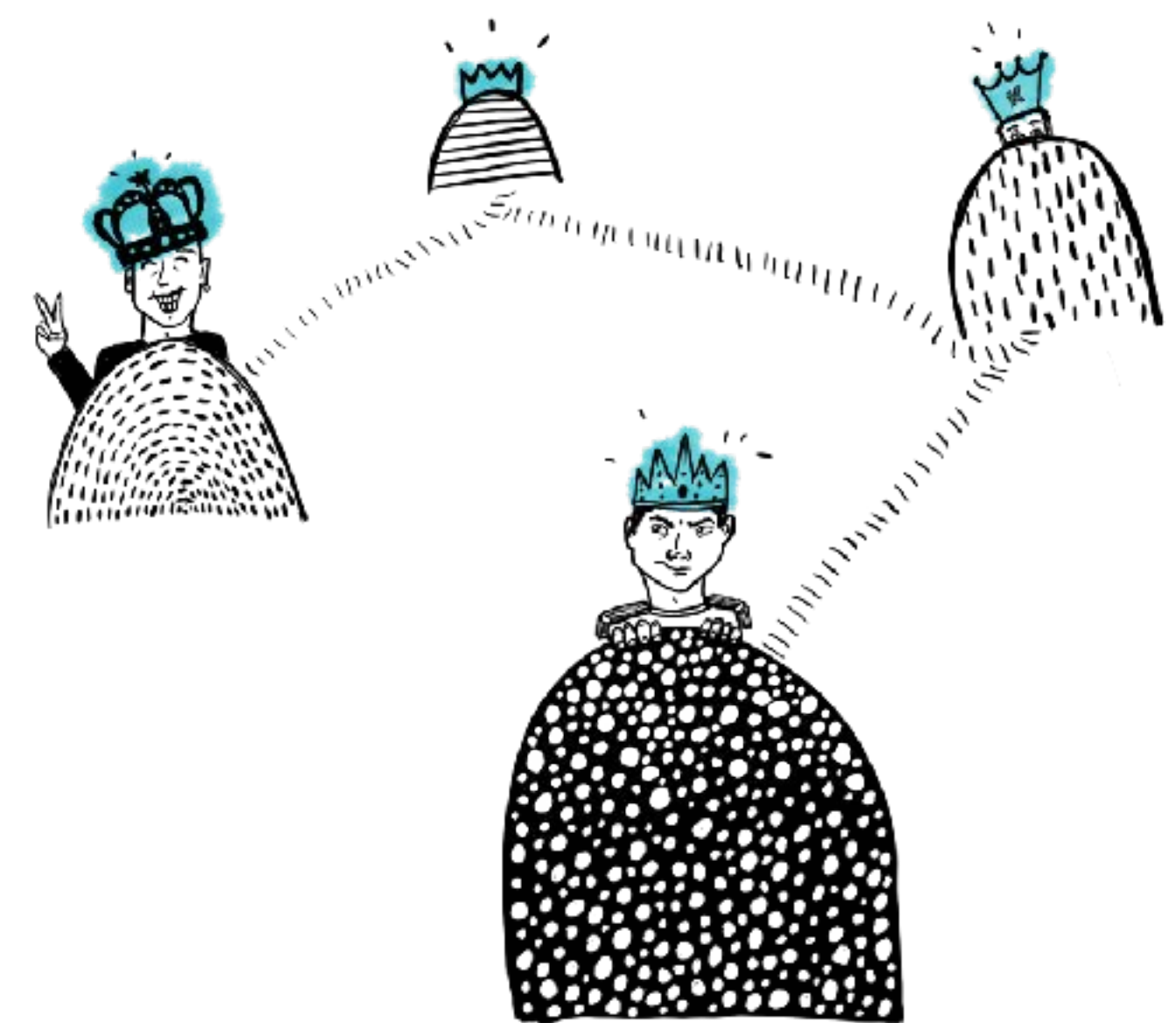
Samtidig som man ser disse suksesshistoriene blir det
tydeligere hva som skjer når man ikke klarer å
samarbeide. At man blir for opptatt mikronivået at man
glemmer makro. Klart det er viktig å diskutere på tvers
av kommuner, men det må være en balanse så man
kan se at det ligger håp og et ønske om samarbeid i
bånn.

Fra offerrolle til skapertrang

Hvordan kan vi samarbeide bedre på tvers av kommune- og fylkesgrenser, se mot et felles mål, og hvem må involveres for å få det til?

Det er et viktig mulighetsrom fordi det det
springer ut fra idéer og historier som har hatt
stor betydning for de unge.

Gjennom arbeidet med Bodø 2020 og Narvik
2022 har man vist potensialet av godt
samarbeid. De unge vil ha mer av dette, og vil
melde seg på, uavhengig om man er fra Bodø
så vil man være med.

Fem tema og mange muligheter

**Vår og Nord-
Norges
identitet.**

**Nord-Norges
rolle
i klimadebatten.**

**Opplevelsen av
kunnskapsflukt
og mangelende
satsing.**

**Lokalsamfunnet
og verden rundt.**

**Lokalpolitikkens
rolle
og nasjonal
posisjon.**

Løsningene trenger ikke være så kompliserte

Kanskje det er bare å kommunisere bedre hva man faktisk gjør?
Kanskje det er å sette sammen «tilbakeflyttepakker» med bolig og jobb for to?
Kanskje det er å invitere unge inn i styret? Kanskje det er å åpne opp prosessene sine og inkludere bredere?
Kanskje det er flere bedriftsbesøk i utdanningsinsitusjoner?
Kanskje det er å legge ut all annonser på finn.no selv om man allerede har en god kandidat?

Ta disse mulighetene

Fordi de er ekte.
Det er ikke noe mellom det
som ble sagt og det som
presenteres her.

Fra 100 stemmer

Bruk de

Bruk de, fordi de betyr noe!

Fordi din bedrift, kommune og
regjeringsplattform vil bli bedre av å ta disse
tingene på alvor.

**Takk til alle de
100 stemmene
som har bidratt!**